

ประโยค ๑ - ๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๑. อะไรชื่อว่าพยัญชนะ ฯ พยัญชนะวรรคมีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
ก. กิสุ + อิธ	สนธิเป็น	๑
ข. วิทฺฐนํ + อคฺคํ	สนธิเป็น	๑
ค. เอวํสา	ตัดบทเป็น	๑
ฌ. ตฺยหา	ตัดบทเป็น	๑
- ง. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณํ ๔ คือ
๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. อะไรจัดเป็นนามนาม ฯ
- ข. ปุ่จลิ่งค์ มีกรันต์เท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
- ค. ปกตีสั่งขยา ตั้งแต่ไหนถึงไหน เป็นเอกวจนะอดีตถึงค์อย่างเดียว ฯ
- ฌ. วิเสสนสัพพนาม แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ
- ง. ศัพทฺ์เช่นไร เรียกว่า อพยยศัพทฺ์ ฯ
๔. จงตอบคำถามต่อไปนี้
- ก. ศัพทฺ์เช่นไร ชื่อว่าอาขยาต ฯ
- ข. ในอาขยาตนั้น ท่านแบ่งบทเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

๕. กิริยาภิกถ์ คือ วจนีย, ชินฺโน แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากอะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัย มาด้วย

ก. นิสฺสาย นํ วสตีติ นิสฺสโย ฯ

ข. มณฺญติ เอตยาติ มติ ฯ

ค. วทตีติ วตุตา ฯ

๖. สมาสเช่นไร ชื่อว่าอภัยยักษมาส ฯ อภัยยักษมาส นั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ พุทฺธรตนํ, ปจฺจมาตฺตํ เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์ มาดู ฯ

๗. ในเสฏฐัตถิต และปุรณัตถิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ เมธาวิ ลงปัจจัยอะไร ในัตถิตไหน จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดูด้วย ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. อักขระที่เหลือจากสระนั้น ๓๓ ตัว มี ก เป็นต้น มีนิกคหิตเป็นที่สุด ชื่อว่า พยัญชนะ ฯ

พยัญชนะวรรคมี ๒๕ ตัว ฯ คือ ก ข ค ฅ ง ๕ ตัวนี้ เรียกว่า ก วรรค, จ ฉ ช ฌ ญ ๕ ตัวนี้ เรียกว่า จ วรรค, ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ๕ ตัวนี้ เรียกว่า ฎ วรรค, ต ถ ท ธ น ๕ ตัวนี้ เรียกว่า ต วรรค, ป ผ พ ภ ม ๕ ตัวนี้ เรียกว่า ป วรรค ฯ

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. กิสุ + อธิ สนธิเป็น กิสุธ ฯ

ข. วิทูนั + อकुคั สนธิเป็น วิทูนคุคั ฯ

ค. เอวัสสา ตัคบทเป็น เอว-อสุธา ฯ

ฅ. ตฺยหาหิ ตัคบทเป็น เต-อหิ ฯ

ง. ในนิกคหิตสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรณั ๔ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑

อาคโม ๑ ปกติ ๑ ฯ

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามที่เป็นชื่อของคน สัตว์ ที่ สิ่งของ จัดเป็นนามนาม ฯ

ข. ปุงลึงค์มีการันต์ ๕ คือ อ อิ อี อุ อู ฯ

ค. ปกติสังขยาตั้งแต่ เอกุณวิสติ ถึง อฏฺจนวุติ เป็นเอกวจนะ อิตถิลิงค์ อย่างเดียว ฯ

ฅ. วิเสสนศัพท์นาม แบ่งเป็น ๒ คือ อนิยม ๑ นิยม ๑ ฯ

ง. ศัพท์อีกจำพวกหนึ่งจะแจกด้วยวิภคิตทั้ง ๗ แปลงรูปไปต่าง ๆ เหมือนนามทั้ง ๓ ไม่ได้ คงรูปอยู่เป็นอย่างเดียว ศัพท์เหล่านี้เรียกว่า อัพยศัพท์ ฯ

๔. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. ศัพท์กล่าวกิริยา คือ ความทำ เป็นต้นว่า ยิน เติณ นัง นอน กิน คิม ทำ พุค คิต ชื่อว่า อาชยาด ฯ

ข. ในอาชยาคณัน แบ่งบทเป็น ๒ คือ ปรัสสบท บทเพื่อผู้อื่น ๑
อิตตโนบท บทเพื่อตน ๑ ฯ

๕. กิริยากิตก คือ วจนีย แปลว่า อันเขาพึงกล่าว ฯ สำเร็จรูปมาจาก วจ ชาติ
ในความกล่าว อนีย ปัจจัยลง สิ ปฐมาวิภคติ สำเร็จรูปเป็น วจนีย ฯ

ชิณฺโณ แปลว่า แก่แล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก ชิรุ ชาติ ในความคร่ำคร่า
ต ปัจจัย ชาติมิ รุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น ฌณ แล้วลบที่สุดชาติ ลง
สิ ปฐมาวิภคติ สำเร็จรูปเป็น ชิณฺโณ ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ
และปัจจัย มาดังนี้

ก. (ศิษย์) อาศัยซึ่งอาจารย์นั้นอยู่ เหตุนั้น (อาจารย์นั้น) ชื่อว่าเป็นที่
อาศัยอยู่ (ของศิษย์) ฯ เป็นกัตตุรูป กัมมสาธนะ อ ปัจจัย ฯ

ข. (ชน) ย่อมรู้ ด้วยปัญญาอัน เหตุนั้น (ปัญญาอัน) ชื่อว่าเป็นเหตุรู้
(แห่งชน) ฯ เป็นกัตตุรูป กรณสาธนะ ติ ปัจจัย ฯ

ค. (ผู้ใด) ย่อมกล่าว เหตุนั้น (ผู้ใด) ชื่อว่าผู้กล่าว ฯ เป็นกัตตุรูป
กัตตุสาธนะ ตุ ปัจจัย ฯ

๖. สมาสที่มีอุปสัคหรือนิบาตอยู่ข้างหน้า ชื่อว่า อัพยยิภาวสมาส ฯ อัพยยิภาว-
สมาสนั้น มี ๒ อย่าง คือ อุปสัคปุพฺพโก ๑ นิบาตปุพฺพโก ๑ ฯ

พุทฺฐรตนํ เป็นอวธารณบุพพบท กัมมชารยสมาส ฯ วิเคราะห์ว่า
พุทฺฐโร เอว รตนํ พุทฺฐรตนํ ฯ

ปจฺจมาภคฺตํ เป็น นิบาตปุพฺพกะ อัพยยิภาวสมาส ฯ วิเคราะห์ว่า
ภคฺตสฺส ปจฺจมา ปจฺจมาภคฺตํ ฯ

๗. ในเสฏฐัตถิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ทร, ตม, อียิสฺสก, อีย, อิกฺข ฯ

ในปุรณัตถิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ติย, ถ, จ, ม, อี ฯ

เมธาวิ ลง วิปัจจัย ในทสัสตถิตทิต ฯ วิเคราะห์ว่า เมธา อสฺส อตฺถิติ เมธาวิ ฯ